

Příloha 1 k dopisu číslo jednací: 210/2017/DI

Definice mimořádné události, druhy mimořádných událostí a případy, které se neposuzují jako mimořádná událost

1. Definice mimořádné události a její členění

Mimořádnou událostí je **nehoda** nebo **incident**, ke kterým došlo v souvislosti s provozováním drážní dopravy nebo pohybem drážního vozidla na dráze nebo v obvodu dráhy a které ohrozily nebo narušily

- a) bezpečnost drážní dopravy,
- b) bezpečnost osob,
- c) bezpečnou funkci staveb nebo zařízení, nebo
- d) životní prostředí.

Poznámka: definice mimořádné události (MU) nově stanovuje, že pro vznik MU je zásadní, zda k ní došlo v souvislosti s provozováním drážní dopravy nebo v souvislosti s pohybem drážního vozidla na dráze nebo v obvodu dráhy. U MU tedy není směrodatné pouze to, zda bylo drážní vozidlo v pohybu, ale postačí, že byla provozována drážní doprava (definice viz § 2 zákona o dráhách), tzn. že např. střetnutí osobního automobilu se stojícím drážním vozidlem nebo újma na zdraví osoby při zavírání nástupních dveří stojícího drážního vozidla budou mimořádnou událostí, pokud byla splněna podmínka provozování drážní dopravy (viz uvedený § 2 zákona o dráhách). Daná událost musí rovněž splňovat alespoň jednu podmínku a) – d). Jelikož je i tak definice MU poměrně obecná, a dá se tak pod ní přiřadit mnoho provozních situací, jsou základní druhy MU uvedeny v bodě 2, a případy, které Dražní inspekce nepovažuje za MU, v bodě 3. Ostatní „sporné“ provozní situace se posuzují individuálně.

Vážnou nehodu je nehoda způsobená srážkou nebo vykolejením drážních vozidel, jejímž následkem je smrt, újma na zdraví alespoň 5 osob nebo škoda velkého rozsahu podle trestního zákoníku na drážním vozidle, dráze nebo životním prostředí, nebo jiná nehoda s obdobnými následky.

Poznámka: vážná nehoda je nově podskupinou nehody, rozsah škody velkého rozsahu (tj. 5 milionů Kč) je omezen pouze na drážní infrastrukturu, drážní vozidla a na životní prostředí, nikoliv tedy na případnou škodu třetích stran. Nově je za vážnou nehodu považována i tzv. jiná nehoda s obdobnými následky, jejíž definice však v zákoně i prováděcím předpise chybí. Při její definici lze vycházet ze Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) 2004/49/ES o bezpečnosti železnic, kde je uvedeno „...nebo jiná podobná nehoda se zřejmým dopadem na regulaci bezpečnosti železnic nebo na zajišťování bezpečnosti;“. Po vyhodnocení této definice ve směrnici a vzetí do úvahy, že se jedná o nehodu způsobenou srážkou nebo vykolejením drážních vozidel, je pak tato jiná („obdobná“) nehoda definována níže. Vzhledem k tomu, že je v definici použit pojem „drážních vozidel“, tedy množné číslo, jedná se v případě srážky o kolizi drážního vozidla s jiným drážním vozidlem, v případě vykolejení drážních vozidel se za vážnou nehodu považuje i vykolejení pouze jednoho drážního vozidla, jsou-li splněny následky MU uvedené v definici. Srážka drážního vozidla s překážkou na dopravní cestě dráhy, zařízením dráhy nebo se silničním vozidlem mimo přejezd je pak považována za „jinou nehodu s obdobnými následky“ a pro naplnění kategorie „vážné nehody“ je rozhodující splnění následků uvedených v definici této jiné nehody – viz dále.

Jiná nehoda s obdobnými následky:

- střetnutí drážního vozidla se silničním vozidlem¹ na úrovňovém křížení dráhy s pozemní komunikací, které se označuje výstražným křížem, jehož následkem je smrt nebo újma na zdraví alespoň 5 osob přepravovaných v drážním vozidle nebo škoda velkého rozsahu podle trestního zákoníku na drážním vozidle, dráze nebo životním prostředí,
- srážka drážního vozidla s překážkou na dopravní cestě dráhy, zařízením dráhy, nebo se silničním vozidlem mimo úrovňové křížení dráhy s pozemní komunikací, které se označuje výstražným křížem, jejímž následkem je smrt nebo újma na zdraví alespoň 5 osob přepravovaných v drážním vozidle nebo škoda velkého rozsahu podle trestního zákoníku na drážním vozidle, dráze nebo životním prostředí.

Nehodou je událost, jejímž následkem je smrt, újma na zdraví nebo jiná újma.

***Poznámka:** podle nových pravidel se za nehodu nepovažuje událost, jejímž následkem byla značná škoda (půjde pouze o incident), rozhodujícím kritériem je újma na zdraví osob, příp. jiná újma. Z rozboru pojmu „jiná újma“, který se užívá v soudní praxi, vyplývá, že se nejedná o vznik škody na majetku, resp. běžně se užívá, že vznikla „škoda či jiná újma“. Pro účely tohoto pokynu je pak jiná újma definována níže.*

Jiná újma je nemajetková újma, ke které došlo v souvislosti s mimořádnou událostí a jejíž hodnotu je možno vyčíslit v penězích. Nemajetkovou újmu je např. bolestné, ztížení společenského uplatnění, šok, duševní útrapy účastníků MU, postižených osob a jejich rodinných příslušníků a osob blízkých (podle občanského zákoníku).

Incidentem je jiná událost než nehoda.

***Poznámka:** incidentem jsou ostatní mimořádné události, jejichž následkem není smrt nebo újma na zdraví osob a nevznikla při nich jiná újma.*

2. Druhy mimořádných událostí

Jedná se o definice různých typů mimořádných událostí, pro jejichž zařazení do příslušné kategorie je rozhodující rozsah jejich následků.

Definice vybraných pojmů užívaných v tomto pokynu:

Cestující – osoba, která se přepravuje v drážním vozidle na základě přepravní smlouvy uzavřené s dopravcem. Za cestujícího se rovněž považuje osoba, která za účelem přepravy nastoupí nebo učiní pokus o nástup do drážního vozidla bez jízdního dokladu, a osoba, která vystupuje z drážního vozidla, nebo osoba, která se za účelem přepravy nachází v obvodu dráhy (např. na nástupišti nebo přístupových cestách k nim).

Následky – smrt nebo újma na zdraví osob nebo jiná újma, vznik škody na majetku nebo omezení nebo zastavení drážní dopravy, přičemž následky se liší podle kategorie MU.

Návěst – viditelné nebo slyšitelné vyjádření pokynu stanoveným způsobem, např. pokyn dávaný návěstidlem, který dovoluje nebo zakazuje další jízdu drážního vozidla za úroveň tohoto návěstidla.

Návěstidlo – technické zařízení, pomůcka nebo předmět, kterým se dávají návěsti.

Přechod kolejí v železniční stanici – úrovňové křížení přístupové komunikace pro cestující na poloostrovní nástupiště s kolejištěm². Křížení je opatřeno výstražnými tabulemi³ nebo je zabezpečeno výstražným zařízením pro přechod kolejí.

Přejezd – úrovňové křížení dráhy s pozemní komunikací, které se označuje výstražným křížem. Za přejezd se považuje rovněž křížení dráhy s pozemní komunikací, které se označuje výstražným křížem a které je určeno výlučně k chůzi osob.

1 Silniční vozidlo je motorové nebo nemotorové vozidlo (například jízdní kolo, ruční vozík nebo potahové vozidlo), které je vyrobené za účelem provozu na pozemních komunikacích pro přepravu osob, zvířat nebo věcí. Definice viz zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v platných zněních.

2 vztažné definice jsou uvedeny v ČSN 73 4959

3 viz příloha D ČSN 73 4959

Srážka – nedovolené najetí drážního vozidla na jiné drážní vozidlo bez ohledu na směr pohybu vozidel. Srážkou se rozumí i najetí drážního vozidla na překážku (nebo zařízení dráhy) na dopravní cestě dráhy nebo kolize drážního a silničního vozidla mimo přejezd.

Střet – kolize drážního vozidla s osobou kdekoliv mimo přejezd.

Střetnutí – kolize drážního vozidla se silničním vozidlem nebo chodcem¹ na přejezdu.

Vykolejení – nedovolené opuštění styčné plochy kola drážního vozidla temene hlavy kolejnice.

Vyloučená kolej – kolej, na které bylo dočasně vyloučeno pravidelné provozování drážní dopravy, resp. omezeno provozování dráhy.

Druhy mimořádných událostí:

- **srážka drážního vozidla s drážním vozidlem** – nedovolené nebo nezamýšlené najetí drážního vozidla na jiné drážní vozidlo bez ohledu na směr pohybu těchto vozidel;
- **srážka drážního vozidla s překážkou** – srážka drážního vozidla s předměty nebo zvířeti na dopravní cestě dráhy, má-li tato událost následky. Za srážku s překážkou se rovněž považuje srážka se zařízením dráhy, které z důvodu závady na něm zasáhlo do průjezdného průřezu (např. poškozená součást trakčního vedení, vyvrácené návěstidlo apod.). Za srážku s překážkou se nepovažuje střetnutí se silničním vozidlem na přejezdu;
- **srážka drážního vozidla se zařízením dráhy** – najetí drážního vozidla na zařízení dráhy, které plnilo svou funkci (např. zarážedlo, vrata, závora apod.), má-li tato událost následky. Za srážku se nepovažuje najetí na výkolejku v poloze na kolejnici – tato událost je vykolejením drážního vozidla;
- **srážka vozidel mimo přejezd** – kolize drážního vozidla se silničním vozidlem kdekoliv mimo úroňové křížení dráhy s pozemní komunikací, které je označeno výstražným křížem;
- **vykolejení drážního vozidla** – nedovolené nebo nezamýšlené opuštění temene hlavy kolejnice styčnou plochou kola drážního vozidla;
- **střetnutí na přejezdu** – kolize drážního vozidla se silničním vozidlem nebo chodcem na úroňovém křížení dráhy s pozemní komunikací, které je označeno výstražným křížem. Za střetnutí na přejezdu se považují i případy, kdy silniční vozidlo sjede z přejezdové vozovky a dojde ke kolizi;
- **střet s osobou** – kolize drážního vozidla s osobou na dopravní cestě dráhy kdekoliv mimo přejezdů nebo přechodů kolejí v železniční stanici, má-li tato událost následky. Za střet s osobou se považuje rovněž zásah osoby předmětem, který se z drážního vozidla nebo nákladu uvolnil;
- **střet na přechodu kolejí v železniční stanici** – kolize drážního vozidla s chodcem² na přechodu kolejí v železniční stanici určeném pro pohyb cestujících;
- **újmna na zdraví osoby** – újma na zdraví osoby uvnitř drážního vozidla nebo při nástupu/výstupu do/z drážního vozidla, resp. při pokusu o nástup/výstup v souvislosti s provozováním drážní dopravy bez ohledu na to, zda bylo drážní vozidlo v pohybu, či nikoliv. Za újmu na zdraví osob se považuje i případ, kdy je osoba zasažena elektrickým proudem z troleje nebo napájecí kolejnice, pokud se jednalo o provozování drážní dopravy;
- **požár drážního vozidla** – exploze nebo nežádoucí hoření drážního vozidla či nákladu přepravovaného v drážním vozidle;
- **nedovolená jízda** – nedovolená jízda drážního vozidla za návěstidlo s návěstí zakazující jeho jízdu. Za nedovolenou jízdu se nepovažuje případ, kdy není návěst na návěstidle změněna na návěst zakazující jízdu včas tak, aby osoba řídící drážní vozidlo mohla zastavit před tímto návěstidlem;
- **nezajištěná jízda** – nezamýšlená jízda drážního vozidla, které není řízeno, nebo

1 viz zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v platném znění

2 ve smyslu definice uvedené v zákoně č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v platném znění, i když se v tomto případě nejedná o pozemní komunikaci

dovolená jízda drážního vozidla za návěstidlo, proti jízdě jiného drážního vozidla, nebo po nesprávně postavené jízdni cestě, při které nebyly splněny podmínky pro jeho bezpečnou jízdu ve smyslu pravidel pro provozování dráhy nebo drážní dopravy;

- **vybočení koleje** – změna polohy koleje ve vertikálním nebo horizontálním směru, přes kterou se uskutečnila jízda drážního vozidla bez opatření k zajištění bezpečnosti;
- **lom kolejnice** – rozdělení kolejnice do dvou nebo více kusů nebo spočívající v oddělení kusu kovu, při kterém se na temeni kolejnice vytvoří mezera o délce více než 50 mm a hloubce více než 10 mm, přes které se uskutečnila jízda drážního vozidla bez opatření k zajištění bezpečnosti;
- **lom kola/nápravy** – porušení celistvosti kola (nápravy) drážního vozidla;
- **roztržení drážních vozidel** – nezamýšlené rozpojení (přetržení nebo rozvěšení táhlového ústrojí) vzájemně spojených drážních vozidel určených pro přepravu osob, jejichž přechody umožňují pohyb mezi vzájemně spojenými drážními vozidly;
- **poškození sběrače drážního vozidla nebo trakčního vedení** – poškození sběrače trakčního proudu drážního vozidla nebo trakčního vedení v souvislosti s provozováním drážní dopravy nebo pohybem drážního vozidla vzniklé následkem vzájemného působení sběrače trakčního proudu a trakčního vedení;
- **ohrožení nebo narušení životního prostředí** – jedná se o události podléhající povinnostem podle pododdílu 1.8.5.3 Řádu pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí (RID), události týkající se nebezpečných věcí, které jsou sice vyjmuty z platnosti RID (například pohonné látky obsažené v palivových nádržích drážních vozidel, atd.), ale svým průběhem, rozsahem a následky je lze podřadit pod kritéria stanovená v pododdílu 1.8.5.3 RID, a jiné případy nesplňující předešlá kritéria, které svým průběhem, rozsahem a následky naplňují znaky ohrožení nebo narušení životního prostředí (například únik nebezpečné věci v místě vodního toku, v ochranném pásmu vodního zdroje, v místě zvláště chráněného území apod.);
- **jiná událost** – ostatní mimořádné události, které nejsou specifikovány výše a které ohrozily nebo narušily bezpečnost drážní dopravy nebo bezpečnost osob nebo bezpečnou funkci staveb a zařízení, nebo životní prostředí.

Dojde-li při mimořádné události současně k více druhům výše uvedených MU (např. nedovolená jízda, následná srážka drážního vozidla s drážním vozidlem a vykolejení), pak je výsledný druh a klasifikace MU rovna nejzávažnější události, přičemž platí, že nejzávažnější událostí je srážka a vykolejení drážního vozidla (podle toho, co v nehodovém ději nastane dříve; pokud ovšem srážka či vykolejení nastanou jako důsledek střetnutí, klasifikuje se mimořádná událost jen jako střetnutí).

3. Případy, které se nepovažují za MU

Nejedná se o výčet všech situací, které se nepovažují za MU, ale pouze o přehled nejčastěji se vyskytujících se. Ostatní zde neuvedené případy se posuzují individuálně.

- smrt nebo újma na zdraví osoby v obvodu dráhy, která bezprostředně nesouvisí s povahou drážní dopravy (např. zdravotní indispozice osob, která nemá souvislost s jízdou drážního vozidla ani s provozováním dráhy a drážní dopravy, pád a újma na zdraví osob na nástupišti, nejednalo-li se o pokus o nástup/výstup do/z drážního vozidla, újma na zdraví osob od předmětů vyhozených cestujícími z drážního vozidla apod.);
- vandalismus nebo úmyslný čin obecně nesouvisející s povahou drážní dopravy (např. výtržnictví v drážním vozidle, házení kamení na drážní vozidlo, při kterém nedojde k újmě na zdraví osob jedoucích v drážním vozidle, střelba na/v drážním vozidle, fyzické napadení cestujících nebo vlakového doprovodu apod.);
- nahlášení umístění nástražných a výbušných systémů v obvodu dráhy;
- vznik překážky na dopravní cestě dráhy, kdy drážní vozidlo bezpečně zastaví před touto překážkou;

- najetí silničního vozidla do konstrukce železničního mostu nebo poškození trakčního vedení silničním vozidlem, kdy drážní vozidlo bezpečně zastaví před takto poškozeným místem;
- krádeže součástí dráhy;
- nezastavení vlaku pro přepravu cestujících na místech určených pro nástup a výstup cestujících dle jízdního řádu, pokud se nejedná o nezamýšlenou jízdu drážního vozidla, které není řízeno;
- jízda drážního vozidla s otevřenými nástupními dveřmi nebo otevření dveří drážního vozidla mimo prostor pro nástup a výstup cestujících, je-li tato událost bez následků, včetně jízdy drážního vozidla obsazeného osobami s otevřenými nástupními dveřmi, ze kterých jsou odborně způsobilým zaměstnancem dávány návěsti při posunu;
- jízda drážního vozidla nesprávným směrem (sjetí z trasy), kdy nedošlo k ohrožení bezpečnosti drážní dopravy, bezpečnosti osob nebo bezpečné funkce staveb nebo zařízení;
- požár neprovozovaných (nepoužívaných) drážních vozidel, resp. nejednalo-li se o provozování drážní dopravy;
- přerušení provozu lanové dráhy z důvodu technické závady, kdy musí cestující opustit drážní vozidla;
- vlastní činnost drážního vozidla na pracovním místě na vyloučené koleji prováděná při údržbě, kontrole nebo modernizaci či rekonstrukci dopravní cesty dráhy. Ostatní události související s pohybem drážního vozidla při jízdě z dopravního místa a při jízdě z pracovního místa zpět do dopravního, se posuzují jako mimořádná událost v souladu s tímto pokynem.